ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԽՈՒՄԲ 1: Ցկյանս ուսումնառության ազգային շրջանակ

Մոդերատորներ՝ Արմենուհի Պողոսյան՝ ՀՀ ԿԳՄՍՆ, Աբդելազիզ Ժաուվանի՝ Եվրոպական կրթական հիմնադրամ

Թուրինի գործընթացի 2–րդ մակարդակի (TRP: Level 2) քաղաքականության վերանայման թիմն առաջարկում է ներոգրյալ կոնկրետ քայլերը, որոնք կարող են աջակցել ՄԿՈՒ հաստատված քաղաքականությունների իրականացմանը՝ ներառյալ «Կրթություն 2030» գործողությունների ծրագիրը և զբաղվածության առաջիկա ռազմավարությունը:

Առաջադրանք

1. Կարդացե՛ք թվարկված բոլոր խորհրդատվությունները (նպատակներ, կարճաժամկետ, միջնաժամկետ և երկարաժամկետ ակնկալվող արդյունքներ) և **խմբում քննարկեք, թե արդյոք համաձայն եք առաջարկվող քայլերի հետ**: Եթե համաձայն չեք, բացատրեք, թե ինչու և, հնարավորության դեպքում, առաջարկեք այլընտրանքներ:
2. Խմբում քննարկեք, թե **որոնք են լինելու խորհրդատվությունների իրականացման առավել իրագործելի ուղիները**, ինչ հերթականությամբ և ովքեր պետք է ներգրավվեն իրականացման գործընթացում:

Խորհրդատվություններ	Ակնկալվող կարճաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող միջնաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող երկարաժամկետ արդյունքներ
Խորհրդատվություն 1. Ստեղծել ցկյանս ուսումնառության համապարփակ ազգային շրջանակ, որը կբավարարի անհատների և աշխատաշուկայի պահանջները՝ ՄԿՈՒ համակարգի արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով: Սույն խորհրդատվությունը ներառում է տարբեր նախաձեռնություններ, որոնք միասին կարող են նպաստել	<u>Կարճաժամկետ արդյունքները կապված են նախկինում նկարագրված անմիջական անհատական նպատակների հետ և ներառում են ներոգրյալը.</u> • Քարտեզագրել ՀՀ–ում իրականացվող ցկյանս ուսումնառության բոլոր տեսակները՝ ուշադրության կենտրոնում պահելով	<u>Միջնաժամկետ արդյունքները կապված են նախկինում նկարագրված անմիջական անհատական նպատակների հետ և ներառում են ներոգրյալը.</u> • Ստեղծել երկխոսության ֆորում՝ ցկյանս ուսումնառություն իրականացնողների, ինչպես նաև այդ ծառայությունից	<u>Երկարաժամկետ արդյունքները կապված են նախկինում նկարագրված անմիջական անհատական նպատակների հետ և ներառում են ներոգրյալը.</u> • Ստանալ ներգրավված դերակատարների համաձայնությունը և ֆինանսական աջակցությունը՝ ազգային տեսլականի

Խորհրդատվություններ	Ակնկալվող կարճաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող միջնաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող երկարաժամկետ արդյունքներ
ցկյանս ուսումնառության միասնական ազգային շրջանակի ստեղծմանը: Դրանցից մի քանիսն արդեն 2030 թվականի կրթության ազգային ռազմավարության մաս են կազմում: Դրանք բոլորն էլ բխում են Թուրինի գործընթացի զեկույցի երկրորդ գլխում զետեղված քաղաքականության վերանայումից և ներառում են հետևյալ ոլորտները. (i) Համաձայնել և հիմնական շահագրգիռ կողմերի հետ համատեղ մշակել ցկյանս ուսումնառության համապարփակ ռազմավարություն՝ հիմնված համապատասխան կանոնակարգերի, ցկյանս ուսումնառության գործողությունների քարտեզագրման և հայտնաբերված բացերի վրա: (ii) Մշակել ուսումնառության ճկուն համակարգ՝ կարճաժամկետ և երկարաժամկետ ծրագրերի և դասընթացների,	թիրախային խմբերը՝ ներառյալ գործող պատասխանատու հաստատությունները, ֆինանսավորումը, զբաղվածության արդյունքները, ներկայիս աշխատուժի վերաորակավորումը, մշակութային արժեքները և այլն: • Ընտրել համապատասխան մասնագիտություններ՝ կարճաժամկետ ծրագրերում ճկուն կրթուղիներ ստեղծելու համար, որոնք հասանելի կլինեն խոցելի խմբերին: • Քարտեզագրել Հայաստանի մասնավոր հատվածի ապագա կարիքները 4-րդ և 5-րդ մակարդակների որակավորումների համար: • Մշակել և հրապարակել ուղեցույցներ աշխատանքի տեղավորման հարցումների վերաբերյալ: • Ոլորտային խորհուրդների հետ սերտ երկխոսության	օգտվողների հետ և բացահայտել ցկյանս ուսումնառության իրականացման ներկայիս բացերը: Հիմնական շահագրգիռ կողմերի հետ համատեղ մշակել ցկյանս ուսումնառության ազգային տեսլականը և համապատասխան շրջանակը՝ հիմնվելով Կառավարության երկու կանոնակարգերի, ցկյանս ուսումնառության գործունեության քարտեզագրման, հայտնաբերված բացերի և միջազգային փորձի վրա: • Կազմել ՇՄԿՈՒ կարճաժամկետ կրթուղիների թղթապանակ՝ համատեղելով առցանց և առերես ուսումնառությունը, ԱՀՈՒ–ն, ինքնուրույն ուսումնառությունը: • Տնտեսության յուրաքանչյուր սեկտորի	աստիճանաբար իրականացման համար: Յուրաքանչյուր տարվա համար մշակել գործողությունների պլաններ՝ համապատասխան ծախսային հոդվածներով: • Բարեփոխել ՆՄԿՈՒ երկարաժամկետ ծրագրերի մեթոդաբանական մատուցումը, մասնավոր հատվածի ֆինանսական ներդրումներով (օրինակ՝ վճարովի աշխատանքային պրակտիկա, վերապատրաստման վճար և այլն) ստեղծել ներառական, մատչելի և ճկուն կրթուղիներ: • Մշակել 4-րդ և 5-րդ մակարդակների որակավորումներ ՆՄԿՈՒ և կարճաժամկետ բարձրագույն կրթական ծրագրերի համար:

Խորհրդատվություններ	Ակնկալվող կարճաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող միջնաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող երկարաժամկետ արդյունքներ
ճանաչված միկրոորակավորումների (խոցելի խմբերի համար մատչելի ուսումնառության ուղիներ ապահովելու նպատակով) ներառմամբ՝ համատեղելով առցանց և առերես ուսումնառությունը, ԱՀՈՒ–ն, ինքնուրույն ուսումնառությունը և այլն: (iii) Մշակել և ներդնել հմտությունների կանխատեսման ազգային կառուցակարգեր՝ Հայաստանի մասնավոր հատվածի ապագա կարիքների քարտեզագրման և 4-րդ և 5-րդ մակարդակների ՆՄԿՈՒ/ՇՄԿՈՒ որակավորումների վերանայման համար: (iv) Միջնակարգ, ՄԿՈՒ և բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում, ինչպես նաև	միջոցով վերանայել առկա ծրագրերի վերլուծության գործընթացները և դրանց համապատասխանությունն այս կամ այն աշխատանքն իրականցնելուն և նախապատրաստել համապատասխան փոփոխությունները:	հետ սերտ երկխոսության միջոցով նկարագրել զբաղմունքի չափորոշչի[1] և 4-րդ ու 5-րդ մակարդակների որակավորումների չափանիշները: • Մասնագիտական կողմնորոշման և կարողությունների զարգացման (CGCD) կենտրոնը պատրաստում է հանրությանը հասանելի տվյալներ աշխատանքի տեղավորման հարցումների արդյունքների վերաբերյալ: • Ոլորտային խորհուրդների հետ սերտ երկխոսության միջոցով սահմանել համապատասխան գործընթացներ, որոնցով հնարավոր կլինի վերանայել հմտությունների համապատասխանությունը կոնկրետ աշխատատեղերի	• Մշակված և վերանայված կրթական չափորոշիչների թիվը հասցնել 516–ի («Հայաստանի Հանրապետության կրթության մինչև 2030 թվականի զարգացման պետական ծրագիրը հաստատելու մասին» օրենքից բխող գործողությունների ծրագիր):

[1] Եզրույթի թարգմանությունը վերցված է «Մասնագիտական կրթության և ուսուցման եզրույթների բառացանկից» (https://www.gdf.am/images/GLOSSARY_GDF_2020_ARM.pdf)

Խորհրդատվություններ	Ակնկալվող կարճաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող միջնաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող երկարաժամկետ արդյունքներ
երիտասարդական կազմակերպություններում համակարգել կարիերայի ուղղորդման գործողությունները՝ կարիերայի ուղղորդման միջոլորտային ռազմավարության համար: Այս ռազմավարությունը պետք է աջակցի տարբեր կրթուղիների գրավչությանը և լինի փաստահենք՝ հիմնված հետագծային ուսումնասիրության և աշխատաշուկայից ստացված տեղեկատվության վրա և արժևորի ապագա աշխատունակությանն ու կարիերային ուղղված կրթական ծրագրերը: (v) Սոցիալական գործընկերների հետ սերտ գործակցությամբ ուժեղացնել առկա ծրագրերի վերանայման գործընթացը՝ ուղղված աշխատաշուկային դրանց ուղղահայաց և		պահանջներին: Իրականացնել փորձնական վերանայում կամ որպես այլընտրանք՝ հնացած ծրագրերի փոխարինում:	

Խորհրդատվություններ	Ակնկալվող կարճաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող միջնաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող երկարաժամկետ արդյունքներ
հորիզոնական համապատասխանությանը:			
Խորհրդատվություն 2. Կառավարման ընթացիկ կարգավորումների ադապտացում՝ ՄԿՈՒ ինքնավարության գործընթացի բարելավման և ՄԿՈՒ համակարգի համապատասխանությունը խթանելու համար: Սույն խորհրդատվությունը ներառում է տարբեր նախաձեռնություններ, որոնք միասին կարող են նպաստել ՄԿՈՒ ոլորտում ինքնավարության գործընթացի բարելավման համար գործակցային միջավայրի ստեղծմանը՝ ավելի մեծ պատասխանատվություն և հաշվետվողականություն տալով գործընկերություններին և արդյունավետ կառավարման համակարգերին: Այն ներառում է հետևյալ ոլորտները. (i) **Վերապատրաստման ազգային ռեգիստրի** ստեղծում: (ii) ՆՄԿՈՒ և ՇՄԿՈՒ մի քանի հաստատություններում անկախ և հեշտ	Կարճաժամկետ արդյունքները կապված են նախկինում նկարագրված անմիջական անհատական նպատակների հետ և ներառում են ներոգրյալը. • Ընդհանուր պատկերացում առ այն, թե ինչպիսի տվյալներ են անհրաժեշտ, թե որ շահագրգիռ կողմերին են անհրաժեշտ տվյալներ և թե ինչ նպատակով պետք է մշակվի վերապատրաստման ազգային ռեգիստրը: • Կառավարության և համապատասխան շահագրգիռ կողմերի տվյալների տեղեկատվության կարիքների վերանայում և պահանջների ցանկի պատրաստում, որոնց համար պետք է ինտեգրել ազգային ռեգիստրներ:	Միջնաժամկետ արդյունքները կապված են նախկինում նկարագրված անմիջական անհատական նպատակների հետ և ներառում են ներոգրյալը. • Վերապատրաստման ազգային ռեգիստրի հայեցակարգի մշակում, որը կարող է ընդհանուր հիմք հանդիսանալ ռեգիստրի հետագա հատկավորման (սպեցիֆիկացիա) համար: ԿԳՄՍՆ-ն կամ պետք է ռեգիստրն ինտեգրի գոյություն ունեցող տվյալների բազայում, կամ ստեղծի նոր տվյալների բազա, որը պետք է փորձարկվի և գնահատվի մինչ ընդլայնումը: • Անհրաժեշտության դեպքում տեղեկատվության մշակման և պահպանման օրենսդրական դաշտի վերանայում կամ մշակում:	Երկարաժամկետ արդյունքները կապված են նախկինում նկարագրված անմիջական անհատական նպատակների հետ և ներառում են ներոգրյալը. • Վերապատրաստման ազգային ռեգիստրի ինտեգրում տվյալների համապատասխան այլ ռեգիստրների հետ: • Ազգային ռեգիստրի ներդրում, որը կփավորի քանակական և որակական վիճակագրական տվյալները համապատասխան բոլոր աղբյուրներից և ինստիտուցիոնալ կառուցակարգերից, ինչպես նաև օգտատերերի վերապատրաստում կառուցակարգերի շահագործման ուղղությամբ:

Խորհրդատվություններ	Ակնկալվող կարճաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող միջնաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող երկարաժամկետ արդյունքներ
կառավարելի **հետագծային ուսումնասիրության կառուցակարգերի** պիլոտային մշակում և գնահատում՝ համակարգային և կայուն հետագծային ուսումնասիրության կառուցակարգ մշակելու համար: (iii) **Ոլորտային, տարածաշրջանային կամ տեղական կրթական խորհուրդների ստեղծում** (ՀՀ ԱՄՀՆ 49 կենտրոնների հետ գործակցությամբ), որոնք զբաղվածության խթանման, կրթության և աշխատաշուկայի միջև հանդես կգան որպես կապակցող օղակ՝ տեղեկատվության փոխանակման և տարածաշրջանային կամ տեղական մակարդակում կարողությունների զարգացման նախաձեռնությունները	• ՆՄԿՈՒ և ՇՄԿՈՒ մի քանի հաստատություններում անկախ և հեշտ կառավարելի հետագծային ուսումնասիրության կառուցակարգերի մշակում և փորձարկում: • Երկխոսության ցանցերի ստեղծում աշխատանքի և կրթության «աշխարհների» միջև՝ ոլորտային, տեղական, տարածաշրջանային և ազգային մակարդակներում. պահանջվող որակավորումների ճկուն և արագ զարգացմանն ուղղված միջոցառումների բացահայտում: • Պահանջվող որակավորումների ճկուն և արագ զարգացմանն ուղղված միջոցառումների բացահայտմանն ուղված երկխոսության հարթակների ստեղծում աշխատանքի և կրթության «աշխարհների» միջև՝	Ինստիտուցիոնալ կառուցակարգերի (մեխանիզմներ) նախագծում և փորձարկում (գործիքակազմ և ազգային ռեգիստր): • Պիլոտային հետագծային ուսումնասիրության գնահատում, հետագծային ուսումնասիրությունների արդյունքների վերաբերյալ ուղեցույցների և տվյալների մշակում և հրապարակում: • Ոլորտային հմտությունների ձևայնացված (ֆորմալիզացված) խորհուրդների/տեղական կամ տարածաշրջանային ՄԿՈՒ և զբաղվածության խորհուրդների ստեղծում՝ շարունակական երկխոսության և բարեփոխումների համընդհանուր գործընթացների համար: • Դիտարկել ԿԳՄՄՆ ընթացակարգերը և կիրառվող պրակտիկան՝	• Երկրի մակարդակով անկախ հետագծային ուսումնասիրության կառուցակարգի վերլուծություն, որը, համապարփակ մեթոդաբանության վրա հիմնվելով, կարող է հավաստի տվյալներ տրամադրել ՄԿՈՒ շրջանավարտների աշխատանքի տեղավորման և աշխատաշուկայում նրանց հմտությունների համապատասխանության վերաբերյալ, ինչպես նաև տեղեկատվություն տալ այն հմտությունների վերաբերյալ, որոնք պահանջված են գործատուների կողմից: • Աշխատանքի ոլորտի հետ գործակցության կառույցների ստեղծում, պետական–մասնավոր որոշ (կայուն) գործընկերությունների իրականացում:

Խոչընդոտվություններ	Ակնկալվող կարճաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող միջնաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող երկարաժամկետ արդյունքներ
համատեղ պլանավորելու նպատակով: (iv) **Պետական–մասնավոր գործընկերության** զարգացում՝ շենքերի, սարքավորումների շահագործման, ԱՀՈՒ-ի ֆինանսավորման, ԱՀՈՒ-ի զարգացման, ուսումնական գործընթացում ընկերությունների աշխատակիցների ներգրավման և այլնի ուղղությամբ: (v) Միջնակարգ դպրոցներում ՆՄԿՈՒ և ՇՄԿՈՒ վերաբերյալ **նպատակային իրազեկման արշավների** իրականացում: (vi) **Որակի ապահովման և հաշվետվողականության ընթացակարգերի** մշակում՝ կատարողականի տարեկան ցուցանիշներով: (vii) Պիլոտային ծրագրերի իրականացում ՄԿՈՒ տարբեր տարակարգերի հաստատությունների շրջանակներում՝	ոլորտային, տեղական, տարածաշրջանային և ազգային մակարդակներում: • Գործատուների և այլ շահագրգիռ կողմերի հետ ազգային, ոլորտային կամ տարածաշրջանային մակարդակով համագործակցության գործընկերություններ և կառույցներ ստեղծելու հնարավորության քննարկում և նախաձեռնում՝ ՆՄԿՈՒ և ՇՄԿՈՒ նոր ծրագրեր մշակելու համար: • ՄԿՈՒ հաստատությունների տնօրենների որակավորումների և կատարողականի գնահատման միջազգային պրակտիկաների և չափորոշիչների, ինչպես նաև առկա օրենսդրական դաշտի վերանայում և առաջարկությունների պատրաստում:	ՆՄԿՈՒ և ՇՄԿՈՒ նոր ծրագրերի հաստատման գործընթացի պարզեցման նպատակով: ՆՄԿՈՒ և ՇՄԿՈՒ իրականացնող հաստատությունները հաստատման են ներկայացնում նոր ծրագրեր: • ՄԿՈՒ հաստատությունների ղեկավար անձնակազմի որակի ապահովման ընթացակարգերի մշակում՝ կատարողականի հստակ և ժամանակահեն ցուցիչներով: • ՄԿՈՒ տարբեր տարակարգերի հաստատությունների շրջանակներում ֆինանսավորման դիվերսիֆիկացված քաղաքականությանը վերաբերող պիլոտային ծրագրերի իրականացում:	• Միջնակարգ դպրոցներում ՆՄԿՈՒ և ՇՄԿՈՒ վերաբերյալ նպատակային իրազեկման արշավների իրականացում: • Որակի ապահովման ազգային շրջանակի մշակում՝ արտաքին մոնիթորինգով և ներքին ինքնագնահատման ընթացակարգերով. ՄԿՈՒ հաստատությունների ՌԱ միջազգային ստանդարտների և պրակտիկայի ուսումնասիրություն (օրինակ՝ EQAVET) • ՄԿՈՒ հաստատությունների համար դիվերսիֆիկացված ֆինանսավորման քաղաքականության ուղեցույցների մշակում և իրականացում:

Խորհրդատվություններ	Ակնկալվող կարճաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող միջնաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող երկարաժամկետ արդյունքներ
ֆինանսավորման դիվերսիֆիկացված քաղաքականությամբ` ներառյալ ձեռնարկությունների մասնակցությունը:	• Եկամուտ ստեղծելու նպատակով ձեռնարկատիրական գործունեության վերաբերյալ ՄԿՈՒ ղեկավար անձնակազմի համար սեմինար(ներ)ի իրականացում:		

ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԽՈՒՄԲ 2: ՄԿՈՒ հասանելիություն

Մոդերատորներ՝ Արայիկ Նավոյան՝ Եվրոպական կրթական հիմնադրամի փորձագետ, Միհաիլո Միլլովանովիչ՝ Եվրոպական կրթական հիմնադրամ

Թուրինի գործընթացի 2–րդ մակարդակի (TRP: Level 2) քաղաքականության վերանայման թիմն առաջարկում է ներոգրյալ կոնկրետ քայլերը, որոնք կարող են աջակցել ՄԿՈՒ հաստատված քաղաքականությունների իրականացմանը՝ ներառյալ «Կրթություն 2030» գործողությունների ծրագիրը և զբաղվածության առաջիկա ռազմավարությունը:

Առաջադրանք

3. Կարդացե՛ք թվարկված բոլոր խորհրդատվությունները (նպատակներ, կարճաժամկետ, միջնաժամկետ և երկարաժամկետ ակնկալվող արդյունքներ) և **խմբում քննարկեք, թե արդյոք համաձայն եք առաջարկվող քայլերի հետ**: Եթե համաձայն չեք, բացատրեք, թե ինչու և, հնարավորության դեպքում, առաջարկեք այլընտրանքներ:
4. Խմբում քննարկեք, թե **որոնք են լինելու խորհրդատվությունների իրականացման առավել իրագործելի ուղիները**, ինչ հերթականությամբ և ովքեր պետք է ներգրավվեն իրականացման գործընթացում:

Խորհրդատվություններ	Ակնկալվող կարճաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող միջնաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող երկարաժամկետ արդյունքներ
Խորհրդատվություն 1. Ձեռնարկել միջոցներ ՆՄԿՈՒ համակարգի հասանելիությունը մեծացնելու համար: Այս հանձնարարականը ներառում է մի շարք միջոցառումներ, որոնք իրենց հերթին կարող են նպաստել ՆՄԿՈՒ հասանելիության բարձրացմանը: Ստորև ձեռնարկվելիք միջոցառումները. (i) Կառուցակարգերի և գործիքների մշակում՝ ինչպես օրինակ առաջնահերթ ոլորտների մասնավոր հատվածի հետ երկխոսության ամրապնդումը՝ տրամադրվող կրթաթոշակները որակավորման անհրաժեշտ պրոֆիլների հետ կապակցելու, միջնակարգ կրթության ոլորտում գտնվող սովորողների շրջանում առաջնահերթ ոլորտների վերաբերյալ տեղեկացվածությունը բարձրացնելու նպատակով, ինչն իր հերթին կնպաստի, որպեսզի սովորողները դիմեն ՄԿՈՒ հաստատության կողմից առաջարկվող անվճար տեղերին, որոնք բավական հաճախ մնում են թափուր: (ii) Խորքային վերլուծության ենթարկելով ՆՄԿՈՒ հասանելիությունը կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող սովորողների համար՝ գործողությունների պլանի մշակում, ինչպես նաև մանրամասն	<u>Կարճաժամկետ արդյունքները կապված են նախկինում նկարագրված անմիջական անհատական նպատակների հետ և ներառում են ներոգրյալը.</u> • ՆՄԿՈՒ հաստատություններում թափուր մնացած անվճար տեղերը նույն հաստատություններում (հնարավորության դեպքում) խոցելի խմբերի համար անվճար ճկուն ուսումնառություն համար վերաբաշխելու հնարավորությունների ուսումնասիրություն: • Առաջնահերթ ոլորտների մասնավոր	<u>Միջնաժամկետ արդյունքները կապված են նախկինում նկարագրված անմիջական անհատական նպատակների հետ և ներառում են ներոգրյալը.</u> • Ուսման անվճար տեղերի բաշխման ընթացակարգերի վերլուծություն և համապատասխան փոփոխությունների իրականացում՝ թափուր մնացած անվճար տեղերը կրճատելու նպատակով: • Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցողներին հիմնական կրթության մեջ	<u>Երկարաժամկետ արդյունքները կապված են նախկինում նկարագրված անմիջական անհատական նպատակների հետ և ներառում են ներոգրյալը.</u> • ՆՄԿՈՒ հասանելիությունը սահմանել որպես իրավունք ՀՀ բոլոր քաղաքացիների համար՝ առաջարկելով անվճար կրթական ծրագրեր բոլորին: • Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցողների և ներգաղթյալների ինտեգրման գործողություննե

Խորհրդատվություններ	Ակնկալվող կարճաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող միջնաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող երկարաժամկետ արդյունքներ
ճանապարհային քարտեզի և կատարողականի տարեկան ցուցիչների ուրվագծում՝ կրթության հատուկ կարիքները ՆՄԿՈՒ համակարգ ներմուծելու համար։ (iii) Ներգաղթյալների/փախստականների/տեղահանված բնակչության համար ընդունելության հատուկ «ուղու» մշակում՝ ներառյալ որակավորման մակարդակների սքրինինգը, լրացուցիչ վերապատրաստման հնարավորությունը և կարիերայի ուղղորդման աջակցությունը։ Վերոգրյալից զատ՝ նաև տվյալների բազայի ստեղծում՝ Լեռնային Ղարաբաղից ներգաղթյալների և հարկադիր տեղահանվածների ընդունելության վերաբերյալ տվյալները գրանցելու համար։	հատվածի հետ երկխոսության հաստատում՝ տրամադրվող կրթաթոշակները որակավորման անհրաժեշտ պրոֆիլների հետ կապակցելու, թիրախային խմբերի շրջանում առաջնահերթ ոլորտների վերաբերյալ տեղեկացվածությունը և հեղինակությունը բարձրացնելու նպատակով։ • Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող սովորողների համար ՆՄԿՈՒ հասանելիության խոչընդոտների խորքային	ընդգրկելու գործողությունների ծրագրի նախապատրաստում։ • Ներգաղթյալների, փախստականների և հարկադրաբար տեղահանվածների համար ընտրված մասնագիտությունների գծով ընդունելության հատուկ «ուղիների» մշակում՝ ներառյալ որակավորման մակարդակի սքրինինգը, պահանջներին չհամապատասխանող առարկաների համար ուսումնառության	րի ծրագրի իրականացման մանրամասն ճանապարհային քարտեզի ուրվագծում՝ կանոնավոր մոնիտորինգի համակարգով և կատարողականի տարեկան ցուցանիշներով։ • Ներգաղթյալների, փախստականների, հարկադրաբար տեղահանված բնակչության համար ՆՄԿՈՒ ընդունելության հատուկ «ուղու» մշակում։

Խորհրդատվություններ	Ակնկալվող կարճաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող միջնաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող երկարաժամկետ արդյունքներ
	ուսումնասիրություն: • Ներգաղթյալների, փախստականների և հարկադրաբար տեղահանված բնակչության համար ՆՄԿՈՒ հասանելիության խոչընդոտների խորքային ուսումնասիրություն:	լրացուցիչ հնարավորությունների տրամադրումը, մասնագիտական ուղղորդումն ու աջակցությունը:	
Խորհրդատվություն 2. Ձեռնարկել միջոցներ ՇՄԿՈՒ համակարգի հասանելիությունը մեծացնելու համար: Սույն խորհրդատվության հիմքում ընկած է ՇՄԿՈՒ ուսանողների թվի ավելացումը՝ ՀՀ հասարակության խոցելի խմբերին ուղղված նպատակային միջոցառումների միջոցով: Ստորև ձեռնարկվելիք միջոցառումները. (i) Խոցելի խմբերին տրամադրվող ֆինանսական աջակցության և կրթաթոշակների ազդեցության մոնիտորինգ՝ այդ թվում նաև նշյալ անձանց ուսումնառության ավարտից	<u>Կարճաժամկետ արդյունքները կապված են նախկինում նկարագրված անմիջական անհատական նպատակների հետ և ներառում են ներոգրյալը.</u> • ՇՄԿՈՒ խոցելի խմբերին տրամադրվող ֆինանսական աջակցության և կրթաթոշակների՝ զբաղվածության վրա ունեցած	<u>Միջնաժամկետ արդյունքները կապված են նախկինում նկարագրված անմիջական անհատական նպատակների հետ և ներառում են ներոգրյալը.</u> • Խոցելի խմբերի ՇՄԿՈՒ ուսումնառության ավարտից հետո շարունակական հետազծային	<u>Երկարաժամկետ արդյունքները կապված են նախկինում նկարագրված անմիջական անհատական նպատակների հետ և ներառում են ներոգրյալը.</u> • Ֆինանսավորման համակցված հնարավորությունների կիրառմամբ ՇՄԿՈՒ-ին

Խորհրդատվություններ	Ակնկալվող կարճաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող միջնաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող երկարաժամկետ արդյունքներ
հետո իրականացվող հետազծային ուսումնասիրությունների միջոցով: (ii) ԿԳՄՍՆ-ի և ԱՍՀՆ-ի միջև սերտ գործակցությամբ ԵՄ անդամ երկրներում արդիական «Աշխատանքի երաշխիքի» (Job Guarantee) վերաբերյալ դրույթների ներդրում՝ հատուկ ուշադրություն դարձնելով Լեռնային Ղարաբաղից բռնի տեղահանվածներին:	ազդեցության մոնիտորինգ: • «Աշխատանքի երաշխիքի» (Job Guarantee) ԵՄ հայեցակարգի ուսումնասիրություն (որը ներառում է այնպիսի տարրեր և նախաձեռնություններ, ինչպիսիք են աշխատանքային փորձը, մասնագիտական և աշխատանքի վերապատրաստումները, սեփական բիզնեսը սկսելու համար տրամադրվող աջակցությունն ու խորհրդատվությունը, մեծահասակների շարունակական կրթությունը կամ ոչ ֆորմալ դասընթացների իրականացումը,	չափումների ներդրում: • Տեղական զբաղվածության գրասենյակների, ՄԿՈՒ կենտրոնների և ՄԿՈՒ հաստատությունների նախապատրաստում «Աշխատանքի երաշխիքի» (Job Guarantee) իրականացման համար (ներառյալ կարողությունների զարգացումը, հաստատությունների բարելավումը, կազմակերպումը և կառավարումը):	խոցելի խմբերի հասանելիության բարձրացում: • Համազգային «Աշխատանքի երաշխիքի» (Job Guarantee) իրականացում գրանցված բոլոր գործազուրկների համար:

Խորհրդատվություններ	Ակնկալվող կարճաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող միջնաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող երկարաժամկետ արդյունքներ
	վավերացումն ու ուղղորդումը) և կիրարկում նախապես ընտրված ոլորտներում:		

ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԽՈՒՄԲ 3: ՄԿՈՒ գրավչություն

Մոդերատորներ՝ Նիելս Հաղերուփ՝ Եվրոպական կրթական հիմնադրամի փորձագետ, Քրիսթիանա Բուրզիո՝ Եվրոպական կրթական հիմնադրամ

Թուրինի գործընթացի 2–րդ մակարդակի (TRP: Level 2) քաղաքականության վերանայման թիմն առաջարկում է ներոգրյալ կոնկրետ քայլերը, որոնք կարող են աջակցել ՄԿՈՒ հաստատված քաղաքականությունների իրականացմանը՝ ներառյալ «Կրթություն 2030» գործողությունների ծրագիրը և զբաղվածության առաջիկա ռազմավարությունը:

Առաջադրանք

1. Կարդացե՛ք թվարկված բոլոր խորհրդատվությունները (նպատակներ, կարճաժամկետ, միջնաժամկետ և երկարաժամկետ ակնկալվող արդյունքներ) և **խմբում քննարկեք, թե արդյոք համաձայն եք առաջարկվող քայլերի հետ**: Եթե համաձայն չեք, բացատրեք, թե ինչու և, հնարավորության դեպքում, առաջարկեք այլընտրանքներ:
2. Խմբում քննարկեք, թե **որոնք են լինելու խորհրդատվությունների իրականացման առավել իրագործելի ուղիները**, ինչ հերթականությամբ և ովքեր պետք է ներգրավվեն իրականացման գործընթացում:

Խորհրդատվություններ	Ակնկալվող կարճաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող միջնաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող երկարաժամկետ արդյունքներ
Խորհրդատվություն 1. Նախաձեռնել միջոցառումներ՝ ՆՄԿՈՒ համակարգի գրավչությունը բարձրացնելու համար: Սույն խորհրդատվությունը հիմնված է երկրորդ գլխում զետեղված քաղաքականության վերանայման արդյունքների վրա և բաղկացած է միջոցառումների լայն շրջանակից, որոնք կարող են ՆՄԿՈՒ համակարգն ավելի գրավիչ դարձնել պոտենցիալ սովորողների, ինչպես նաև	<u>Կարճաժամկետ արդյունքները կապված են նախկինում նկարագրված անմիջական անհատական նպատակների հետ և ներառում են ներոգրյալը.</u> • Ուսումնառության ավելի արդյունավետ միջավայրերի ստեղծում (ընտրված մի շարք ՄԿՈՒ	<u>Միջնաժամկետ արդյունքները կապված են նախկինում նկարագրված անմիջական անհատական նպատակների հետ և ներառում են ներոգրյալը.</u> • Աջակցություն մեթոդաբանություններ ի մշակմանը, որոնք թույլ կտան, որպեսզի սովորողներն	<u>Երկարաժամկետ արդյունքները կապված են նախկինում նկարագրված անմիջական անհատական նպատակների հետ և ներառում են ներոգրյալը.</u> • Ուսուցման նոր մեթոդաբանության ներդրում, որի կիրառումը հնարավորություն

Խորհրդատվություններ	Ակնկալվող կարճաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող միջնաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող երկարաժամկետ արդյունքներ
գործատուների համար: Ձեռնարկվելիք միջոցառումները ինն են. (i) ՄԿՈՒ հաստատությունների և մասնագիտությունների բաշխման օպտիմալացմանը՝ զուգընթաց ՆՄԿՈՒ ծրագրերի արդյունավետ իրականացման համար կառուցակարգերի և թվային գործիքների մշակում, որոնք թույլ կտան աստիճանաբար նվազեցնել վճարովի տեղերի մասնաբաժինը: (ii) ՄԿՈՒ շրջանավարտների համար ԲԿ կարճաժամկետ ծրագրերի մշակում, 4-րդ և 5-րդ մակարդակների որակավորումների վերանայում: (iii) Դոնորների կողմից աջակցվող միջազգային ծրագրերի իրականացման փորձի հիման վրա ԱՀՈՒ-ի	հաստատություններում պիլոտային նախագծերի միջոցով), որոնք կկոտրեն ուսուցիչ-սովորող ավանդական դերերը և ընկերություններին կներառեն ուսումնական գործընթացում: • ՆՄԿՈՒ հատուկ ծրագրերի մշակում՝ ուղղված այն սովորողներին, ովքեր ցանկանում են իրենց ուսումնառությունը շարունակել ԲՈՒՀ-ում (ներառյալ ԲՈՒՀ ընդունվելու համար անհրաժեշտ առարկաները): • Մասնագիտություններ ի վերանայում ԱՀՈՒ իրականացման դիտանկյունից՝ ներգրավված մասնավոր հատվածի հետ սերտ	ուսումնառեն թիմերում, ինչպես նաև սովորեն միմյանցից: Ուսումնառության ընթացքում սովորողներն իրենց սովորածը կապակցում են նախորդիվ ուսումնառածի հետ իսկ ուսուցիչը ստանձնում է քոուչի/մենթորի դերակատարությունը: • ԱՀՈՒ-ի համար պատասխանատու ընկերությունների մենթորների վերապատրաստում, ուսումնական գործընթացների թվայնացում: • ՆՄԿՈՒ–ԲՈՒՀ անցումը դյուրինացնելու համար կրեդիտային համակարգի մշակում: • ԱՀՈՒ հետագա զարգացման համար համապատասխան կառուցակարգերի մշակում, ինչպիսիք են	կտա մեկ ուսուցչին ավելի շատ սովորողներ ունենալ՝ սույնով իսկ խնայել ռեսուրսները՝ վճարովի տեղերը կրճատելու նպատակով: • ՆՄԿՈՒ-ից ԲԿ անցում կատարելու ուղիների ստեղծում: Համակարգում ուղղահայաց և հորիզոնական առաջընթաց կատարելու հնարավորություն ընձեռող որակավորումների համահունչ շրջանակի ստեղծում: • ՄԿՈՒ հաստատությունների համար դուալ/ԱՀՈՒ կրթության իրականացման ուղեցույցների պատրաստում: • Մինչ 2030թ. բոլոր մասնագիտություններ

Խորհրդատվություններ	Ակնկալվող կարճաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող միջնաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող երկարաժամկետ արդյունքներ
ներդրման ուղեցույցների մշակում: (iv) Մինչ համակարգային ներդրումը և ՄԿՈՒ մասին նոր օրենքի ընդունումը, ԱՀՈՒ տարբեր պիլոտային ծրագրերի մանրակրկիտ ուսումնասիրության իրականացում՝ բացահայտելու քաղված դասերը, ծրագրերի միջև առկա փոխկապակցվածության տարատեսակ խնդիրները, բացերը, ռիսկերը և այլն՝ ներառյալ այն խնդիրները, որոնք պետք է քննարկվեն ԿԳՄՍՆ-ի, վերջինիս գործակալությունների և գործընկերների հետ: (v) Ներուժի գնահատման հիման վրա ՄԿՈՒ համակարգի միջազգայնացմանն աջակցելու համար	երկխոսության միջոցով: • Աշխատանքային խմբի ձևավորում, որը կվերահսկի վերանայման գործընթացը և առաջարկություններ կպատրաստի ԿԳՄՍՆ–ի, վերջինիս գործակալությունների և գործընկերների համար: • ՆՄԿՈՒ միջազգայնացմանը վերաբերող տվյալներին ներկայացվող հատուկ պահանջների վերանայում: • ՄԿՈՒ հաստատությունների անձնակազմի զբաղմունքի չափորոշիչների[2] պատրաստում:	պարտականություններ ի բաշխումը դպրոցի և ձեռնարկության միջև, ձեռնարկությունների մենթորության համակարգը, պայմանագրերի ձևանմուշները, տրանսպորտի փոխհատուցման համակարգերը, մոնիտորինգի և գնահատման մեթոդաբանությունը: • ԱՀՈՒ պիլոտային տարբեր ծրագրերի ուսումնասիրության իրականացում՝ որոշարկելու քաղված դասերը, բացերը և ռիսկերը: • ԿԳՄՍՆ ՄՌԿ բաժնում կարողությունների զարգացման տվյալների «ներքին հիշողության» ստեղծում՝ մատուցվող	ի 22%-ի դասավանդում ԱՀՈՒ մոդելով: • ԿԳՄՍՆ–ում դոնոր-համակարգող միավորի ստեղծում: • Մինչ աշխատանքի անցնելը և աշխատավայրում իրականացվող վերապատրաստման ծրագրերի մշակում՝ ՄԿՈՒ անձնակազմի ընդհանուր չափորոշիչները և աշխատանքային վերապատրաստման հատուկ խնդիրները ծածկելու համար: • Օտար լեզուներով ուսումնառության նյութերի օգտագործում և ձեռնարկատիրական գործունեության մեկնարկ օտարերկրյա հաստատությունների հետ:

[2] Եզրույթի թարգմանությունը վերցված է «Մասնագիտական կրթության և ուսուցման եզրույթների բառացանկից» (https://www.gdf.am/images/GLOSSARY_GDF_2020_ARM.pdf)

Խորհրդատվություններ	Ակնկալվող կարճաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող միջնաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող երկարաժամկետ արդյունքներ
գործողությունների ծրագրի մշակում՝ ներառյալ անձնակազմի կարողությունների զարգացումը՝ ինչպես օրինակ ՄԿՈՒ հաստատությունների անձնակազմի օտար լեզուների (մասնավորապես անգլերեն, ֆրանսերեն և գերմաներեն) իմացության խթանումը: (vi) Հայաստանի և արտասահմանյան ՄԿՈՒ հաստատությունների միջև գործակցության նախագծերի խրախուսում՝ մասնավորապես Էրազմուս+ ծրագրերին մասնակցության, Աշկերտության Եվրոպական Դաշինքին (EAfA), ինչպես նաև Եվրոպայում մեծահասակների ուսումնառության էլեկտրոնային հարթակին (EPALE) Հայաստանի	• Երկխոսության հաստատում Հայաստանում գործող մշակութային ինստիտուտների հետ՝ ՄԿՈՒ հաստատությունների անձնակազմի համար լեզուների ուսուցման հնարավորություններ ստեղծելու նպատակով: • ՄԿՈՒ հաստատություններին հրավիրել իրականացնելու մասնագիտություններ ի թվայնացմանն ու նորարարությանը վերաբերող պիլոտային նախագծեր՝ առաջարկելով ուսուցման տարբեր ձևեր, որոնք կարող են իրականացվել դպրոցի պատերից դուրս: • Դասավանդման նոր թվային մեթոդների և	դասընթացների և դրանց բովանդակության, մասնակիցների թվի և կարողությունների զարգացման ոլորտների վերաբերյալ տեղեկատվությամբ (անձնակազմից ներկայացուցիչ կնշանակվի տվյալների թարմացման համար): • ՄԿՈՒ անձնակազմի ատեստավորման կատարողական չափանիշների և ընթացակարգերի մշակում, որակավորման պրոֆիլի չափանիշների նախագծում: • Միջազգային դոնորների ֆինանսավորմամբ հայաստանյան և արտասահմանյան ՄԿՈՒ հաստատությունների միջև պիլոտային	• ՆՄՄԿ–ին առնչվող ռեսուրս կենտրոնների ստեղծում, ՄԿՈՒ հաստատությունների արդիականացում և նյութատեխնիկական և/կամ կրթական լաբորատոր բազայի ստեղծում: • ՄԿՈՒ ուսուցիչների կարողությունների շարունակական զարգացման համակարգի ներդրում: • ՄԿՈՒ հաստատությունների անձնակազմի համար հաստատության ներսում իրականացվող հմտությունների զարգացման վերապատրաստումներ՝ ֆինանսավորման տարատեսակ աղբյուրների կիրառմամբ:

Խորհրդատվություններ	Ակնկալվող կարճաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող միջնաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող երկարաժամկետ արդյունքներ
անդամակցության միջոցով: (vii) Մասնագիտությունների թվայնացման և նորարարության փորձնական նախագծերի մշակում՝ որոնց շրջանակում կառաջարկվեն ուսումնառության տարբեր ձևաչափեր, որոնք հնարավոր կլինի իրականացնել դպրոցական միջավայրից դուրս: (viii) Թվային դասավանդման և ուսումնառության մեթոդաբանության շարունակական զարգացում: (ix) Միջազգային դոնորների ֆինանսավորմամբ հայաստանյան և արտասահմանյան ՄԿՈՒ հաստատությունների միջև պիլոտային թվինինգ ծրագրերի խրախուսում և իրականացում:	ուսումնառության թվային ռեսուրսների վերանայում դասավանդման գործընթացում, առկա մասնագիտական գրականության ու մասնագիտական առարկաների ուսումնական ծրագրերի և թարմացումների վերաբերյալ առաջարկությունների մշակում: • ՄԿՈՒ հաստատությունների ուսուցչական և ղեկավար անձնակազմի կարողությունների զարգացման մասնագիտական չափորոշիչների վերանայում՝ օտարերկրյա հաստատությունների հետ թվինինգ ծրագրերի պիլոտային	թվինինգ ծրագրերի խրախուսում/ իրականացում: • Պետական–մասնավոր գործընկերության զարգացում՝ շենքերի, սարքավորումների շահագործման, ֆինանսավորման, ԱՀՈՒ-ի զարգացման, ուսումնական գործընթացում ընկերությունների աշխատակիցների ներգրավման և այլնի ուղղությամբ: • ՄԿՈՒ ուսուցիչների կարողությունների զարգացում՝ ուղղված թվային ռեսուրսների մշակմանը և օգտագործմանը, ինչպես նաև մասնագիտական գրականության թարմացմանը: • ՄԿՈՒ ուսուցիչների և հրահանգիչների դիդակտիկ	

Խորհրդատվություններ	Ակնկալվող կարճաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող միջնաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող երկարաժամկետ արդյունքներ
	իրականացման միջոցով:	ատեստավորման դասընթացի մշակում և իրականացում:	
Խորհրդատվություն 2. Նախաձեռնել միջոցառումներ՝ ՇՄԿՈՒ համակարգի գրավչությունը բարձրացնելու համար: Սույն խորհրդատվությունը թիրախում է այն գործողությունները, որոնք կարող են ՇՄԿՈՒ համակարգն ավելի գրավիչ դարձնել պոտենցիալ սովորողների, ինչպես նաև գործատուների համար: Դրանք ներառում են ներոգրյալը քայլերը. (i) Արդյունքահեն որակավորումների մշակում, որոնք հիմնված կլինեն զբաղմունքի չափորոշչի[3], կրեդիտային համակարգի ներդրման և մասնագիտական ոչ ֆորմալ և ինֆորմալ ուսումնառության վավերացման համակարգը ներկայիս որակավորումների	<u>Կարճաժամկետ արդյունքները կապված են նախկինում նկարագրված անմիջական անհատական նպատակների հետ և ներառում են ներոգրյալը.</u> • Մասնագիտական ոչ ֆորմալ և ինֆորմալ ուսումնառության վավերացման համակարգի կայուն գործունեության ֆինանսական պլանի մշակում (կրթավճարներ, այլ վճարներ, պետական ֆինանսավորում, նշյալների համակցություն), ինչպես նաև մասնագիտական ոչ ֆորմալ և ինֆորմալ	<u>Միջնաժամկետ արդյունքները կապված են նախկինում նկարագրված անմիջական անհատական նպատակների հետ և ներառում են ներոգրյալը.</u> • Կրեդիտային համակարգի ներդրում ոչ ֆորմալ կրթության արդյունքում ձեռք բերված միկրոորակավորումներ ի համար: • Հատուկ հմտությունների պահանջարկի վերլուծություն և ԱՀՈՒ հնարավորությունների ստեղծում զբաղվածության խթանման ծրագրերում, ինչպես նաև կարճատև	<u>Երկարաժամկետ արդյունքները կապված են նախկինում նկարագրված անմիջական անհատական նպատակների հետ և ներառում են ներոգրյալը.</u> • Մասնագիտական ոչ ֆորմալ և ինֆորմալ ուսումնառության վավերացման գործընթացների որակի ապահովման համակարգի ստեղծում: • Ոչ ֆորմալ կրթության հայեցակարգի իրականացում: • ՇՄԿՈՒ երկարաժամկետ ծրագրերի մեթոդաբանական մատուցման

[3] Եզրույթի թարգմանությունը վերցված է «Մասնագիտական կրթության և ուսուցման եզրույթների բառացանկից» (https://www.gdf.am/images/GLOSSARY_GDF_2020_ARM.pdf)

Խորհրդատվություններ	Ակնկալվող կարճաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող միջնաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող երկարաժամկետ արդյունքներ
շրջանակին համապատասխանեցման վրա՝ ներառյալ կրեդիտային համակարգի ներդրումը ոչ ֆորմալ կրթության արդյունքում ձեռք բերված միկրոորակավորումների համար: (ii) Աշխատանքի վրա հիմնված ուսումնառության հնարավորությունների ներդրում զբաղվածության խթանման ծրագրերում, աշխատանքային տարիքի ոչ ակտիվ խմբերի համար նախատեսված և ոչ ակտիվ բնակչության կրթական ծրագրերի վերանայման վրա հիմնված ծրագրերի կամրջում ՄԿՈՒ-ին: (iii) Կարճաժամկետ և երկարաժամկետ ծրագրերի և դասընթացների ճկուն համակարգի մշակում՝ ներառյալ միկրոորակավորումների ճանաչումը (խոցելի խմբերի համար մատչելի	ուսումնառության վավերացման ներկայիս ընթացակարգերի վերանայում ու թարմացում: • Ոչ ակտիվ բնակչությանը հասանելի կրթական ծրագրերի վերանայում և բացերի որոշարկում: • Համապատասխան մասնագիտություններ ի ընտրություն՝ խոցելի խմբերին հասանելի կարճաժամկետ ծրագրերում ուսումնառության ճկուն կրթուղիներ ստեղծելու նպատակով:	ՄԿՈՒ ծրագրերի կամրջում ոչ ակտիվ բնակչության համար: • ՇՄԿՈՒ կարճաժամկետ կրթուղիների թղթապանակի մշակում՝ համատեղելով առցանց և առերես ուսումնառությունը, ԱՀՈՒ–ն, ինքնուրույն ուսումնառությունը:	բարեփոխում՝ մասնավոր հատվածի ֆինանսական ներդրումներով (օրինակ՝ վճարովի աշխատանքային պրակտիկա, վերապատրաստման վճար և այլն) ներառական, մատչելի և ճկուն կրթուղիների ստեղծում:

Խորհրդատվություններ	Ակնկալվող կարճաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող միջնաժամկետ արդյունքներ	Ակնկալվող երկարաժամկետ արդյունքներ
ուսումնառության ուղիներ ապահովելու նպատակով)՝ համատեղելով առցանց և առերես ուսումնառությունը, ԱՀՈՒ–ն, ինքնուրույն ուսումնառությունը և այլն:			